

Protokoll fört vid pleniföredragning

Utbildnings- och kulturavdelningen

Allmänna byrån

Närvarande

KS - CG - MP - NF - TA - MN - WV

Frånvarande

Justerat

Omedelbart

Ordförande

Lantråd

Katrin Sjögren

Föredragande

Minister

Tony Asumaa

Protokollförare

Avdelningschef

Niklas Stenbäck

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 1

Lagtingets begäran om yttrande över republikens presidents framställning till Ålands lagting om förslaget till statsrådets förordning om avtalet om främjandet av internationellt arktiskt forskningssamarbete

ÅLR 2019/8755

216 U1

Landskapsregeringen beslöt tillstålla lagtinget ett yttrande enligt bilaga 1.

Till Ålands lagting

Landskapsregeringens yttrande **över republikens presidents framställning till Ålands lagting om förslaget till statsrådets förordning om avtalet om främjande av internationellt arktiskt forskningssamarbete**

- Republikens presidents framställning nr 3/2019–2020

Bakgrund

Ålands lagting har den 12 november 2019 begärt ett yttrande från Ålands landskapsregering över republikens presidents framställning till Ålands lagting om förslaget till statsrådets förordning om avtalet om främjande av internationellt arktiskt forskningssamarbete.

Arktiska rådets uppgift är att främja samarbete mellan medlemsstaterna beträffande arktiska frågor såsom miljö, hållbar utveckling och förbättring av de arktiska invånarnas ekonomiska, sociala och kulturella välbefinnanden. I rådet ingår Danmark, Finland, Förenta staterna, Island, Kanada, Norge, Ryssland och Sverige. Sedan 2013 har ett arbete pågått för att formalisera ett vetenskapligt samarbete medlemsstaterna emellan.

Undervisnings- och kulturministeriet har ansvarat för det nationella beredningsarbetet tillsammans med finansministeriet, inrikesministeriet och Finlands Akademi. Processen resulterade i januari 2017 i att samtliga medlemsländers förhandlare godkände avtalstexten med rubriken *Agreement om Enhancing International Scientific Cooperation*. Avtalet undertecknades under ministermötet i Fairbanks den 11 maj 2017.

Landskapsregeringens yttrande under beredningsskedet

Landskapsregeringen har den 20 november 2017 lämnat ett utlåtande till undervisnings- och kulturministeriet över avtalet om vetenskapligt samarbete mellan Arktiska rådets medlemsländer. Landskapsregeringen konstaterade då att Finland inte gjort något territoriellt undantag för avtalets tillämpning, utan avtalet ska tillämpas på hela Finlands territorium, inklusive landets marina områden. Således omfattas även landskapet Åland av avtalets tillämpningsområde. Landskapsregeringen konstaterade även att avtalet innehåller bestämmelser som hör till landskapets lagstiftningsbehörighet, varför lagtingets bifall erfordras för att avtalet till dessa delar ska träda i kraft i landskapet. Vidare noterade landskapsregeringen att det i avtalets artikel 16 som avser avtalets förhållande till andra internationella avtal föreskrivs att ”*ingenting i detta avtal får tolkas så att det ändrar sådana rättigheter eller förpliktelser som gäller för en part och som grundar sig på andra tillämpliga internationella avtal eller på internationell rätt.*” Landskapsregeringen konstaterade att avtalet därmed inte kan inskränka Ålands, enligt internationell rätt, demilitariserade och neutraliserade status, och noterade att landskapsregeringen således utgår ifrån att Finland beaktar Ålands

demilitariserade status i de fall det kan bli aktuellt inom ramen för avtalets bestämmelser.

Ställningstagande

Landskapsregeringen konstaterar att avtalets syfte är att underlätta och stödja det praktiska arktiska forskningsarbetet. Enligt artikel 10 i avtalet kan avtalet genomföras inom ramen för riks- och landskapslagstiftning, och enligt artikel 16 får avtalet inte tolkas så att det ändrar rättigheter eller förpliktelser som grundar sig på andra tillämpliga internationella avtal eller på internationell rätt. Bestämmelserna i avtalet är allmänt formulerade och står inte i strid med självstyrelselagen eller annan landskapslagstiftning. Landskapsregeringen ser därför inga hinder för att lagtinget ger sitt bifall till avtalets ikraftträdandeförordning.

Mariehamn den 21 november 2019

Lantråd

Katrin Sjögren

Minister

Tony Asumaa